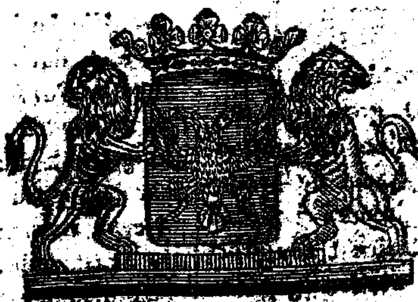
A°. 1838. N°. 130.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 30 October.

Het antwoord der Staten-Generaal op de Troonrede.

Was de Troonrede, dit jaar bijzonderheid, belangrijk, inlichtend en verblijdend voor de natie, het antwoord op dezelve is zulks niet minder. Inlichtend en verblijdend bij al wat zich voor of wat zich Nederlandsch noemt, zijn de woorden: »na de van Hoogstdenzelven ontvangen mededeelingen.« Hieruit toch schijnt men te moeten opmaken, dat er aan de Staten-Generaal weder in geheim committé *mededeelingen* geschied zijn. Dusdanige vaderlijke mededeelingen wel is waar zijn in Oud-Nederland niet vreemd; maar bij andere gelegenheden vernam men toch, eerst, dat er een geheim committé plaats hebben zou, vervolgens dat het plaats gehad had. Waarschijnlijk heeft thans de vaderlijke bezorgdheid onzer regering bemerkt of bevroed dat zoo veel publiciteit gevaarlijk voor Oud-Nederland was of zijn kon. De vreemde mogendheden moeten niet alleen niet in de gelegenheid gesteld worden om door eene openlijke mededeeling in de kamers te vernemen wat zij zelven aan onzen koning hebben medegedeeld of niet medegedeeld; maar zij moeten zelfs niet eenmaal weten dat er geheime mededeelingen aan de Staten-Generaal plaats hebben. Men kan niet te voorzigtig wezen. 'T is waar, wij zijn leeuwen; doch geenszins van die brieschende leeuwen, waarmede voorheen de duivel vergeleken werd, toen hij nog rondging; thans zou men misschien zeggen: de duivel gaat rond als eene brieschende mogendheid. 'T is dus maar zaak, zich zeer stil te houden.

Daarbij mogt het zoo niet voor al, nogtans voor een groot gedeelte van wat zich Nederlandsch noemt, min of meer vreemd klinken, dat er, hoe geheim ook, dan toch mededeelingen plaats hadden, terwijl Z. M. in de Troonrede gezegd had, van de mogendheden *geen antwoord te hebben* ontvangen. Bij al wat niet doortrokken is met gerekt geduld en gekneld in onderworpen geloof, mogt het eenig ongeduld en min of meer ongeloovigheid wekken, dat terwijl er *geen antwoord* was gekomen op de nota, in Maart aan de mogendheden gerigt (van wier verzending de kamer reeds in geheim committé kennis had gekregen), er nogtans weder geheime mededeelingen plaats hadden. Wat toch, — vraagt misschien zulk een onvolkomen onderworpen geloovige — wat toch kan er dan medegedeeld zijn? — dat er eene nota of verklaring aan de conferencie of aan de vertegenwoordigers der 5 hoven *afgezonden was*, dit was der kamer reeds in Maart, in het geheim medegedeeld, — en dat er *geen antwoord* op was ontvangen, deelde de Troonrede dezer dagen openlijk mede; wat kan er dan in 's hemels naam nog in het geheim medegedeeld zijn?? — O, ongerekt-geduldige, wees toch niet zoo voorbarig! kan er dan niet, — om slechts iets te noemen, — kan er dan niet in geheim committé zijn medegedeeld, dat de nota, of de verklaring, niet alleen was *verzonden*, maar *ook* ontvangen? of wel dat de nota hoewel verzonden, *niet* was ontvangen? En moest dan iets dergelijks zoo maar ten aanhoore van gansch Europa worden uitgebazuind? Moet men dan *alles* bekend maken? Ook dat er in Oud-Nederland weder geheime mededeelingen in vaderlijke committé werden gewaagd?

Opmerkelijk is het ook, dat er wegens het adresseren der nota of verklaring nog steeds twee lezingen bestaan. Toen de vorige president der kamer, de heer VAN SYTZAMA, in de lente verlof gekregen had om den sluijer der geheimhouding betrekkelijk die nota eenigermate op te heffen, zeide de edele heer, dat de nota gerigt was *aan de conferentie;* had men zich nu aan die lezing gehouden, dan waren de thans gegevene geheime mededeelingen misschien min of meer overeen te brengen met de verklaring der Troonrede, dat er op de nota geen antwoord was ontvangen; men zou namelijk antwoord kunnen hebben ontvangen van sommige mogendheden, doch niet van de conferencie. Volgens de tweede lezing, die der Troonrede: dat de verklaring (nota) gerigt was aan de vertegenwoordigers der vijf hoven, wordt het moeijelijker, maar des te verdienstelijker, te beseffen hoe men, zonder antwoord te hebben ontvangen, deswege mededeelingen doen kan.

Schijnt dit voor den oppervlakkigen beschouwer min of meer onbegrijpelijk, niet minder onbegrijpelijk schijnt het, hoe de edelmogende heeren thans konden goedvinden de bewuste nota of verklaring eene *onvoorwaardelijk gedane verklaring* te noemen. 'T is waar, de geheimzinnige nota is nooit officiëel bekend gemaakt, maar zij is dan toch uit Engelsche bronnen in al onze dagbladen overgenomen, zonder dat hare juistheid ooit werd weersproken.

Bij die nota of verklaring nu was eene uitdrukkelijke clausule gevoegd, waardoor de verklaring wel degelijk *voorwaardelijk* werd; er werd namelijk bijgevoegd: *dat, in het onverhoopt geval van gebrek aan onderlinge overeenstemming van beschouwingen en handelingen van de zijde* ALLER *belanghebbende partijen, de tegenwoordige verklaring als niet gedaan moet worden aangemerkt?* Gelieven de edelmogende heeren dit nu eene *onvoorwaardelijke* verklaring te noemen? Zekerlijk, als men edelmogend is kan men zich veel veroorloven; maar de aangenomen beteekenis der woorden zoo geheel te veranderen, schijnt toch aan eenig bezwaar onderhevig. Men kan, wel is waar, volgens het in zwang geraakte begrip van vaderlijkheid aan de eene, en onderworpen geloof aan de andere zijde, antwoorden, dat de natie met de staatszaken niet te maken heeft, en dus ook de taal der regering en der edelmogenden volstrekt niet behoeft te begrijpen; maar . . . zou het niet beter zijn de pil liever nog wat te vergulden, en de natie in den zoeten waan te laten, dat zij wezenlijk eenigen invloed op het beleid harer zaken heeft?

Evenwel, niet alles in der edelmogenden antwoord is zoo nieuw, zoo romantisch, als voorwaardelijke verklaringen onvoorwaardelijk te noemen; er zijn ook classische passages in dat belangrijk antwoord. Bij voorbeeld: »Bij den regelmatigen gang van het binnenlandsch bestuur, moet alles medewerken tot bevestiging en uitbreiding van den algemeenen welstand.«

Men herinnert zich dien beroemden hoveling uit Oud-Perzië. »Bij uwe bevelen, Sire, *moet alles* gehoorzaam zijn; gij zijt almogend, Sire." De Sire zat juist aan zee, en daar de wassende baren hem begonnen te hinderen, beval hij haar zich wat te verwijderen. De geschiedschrijver — 't was zeker een kwaadaardige opposant — merkt aan, dat de zee zich verstoutte ongehoorzaam te wezen.

Wij twijfelen niet of het commando onzer edelmogende heeren zal beter gevolg genieten. »Bij den regelmatigen gang van het binnenlandsch bestuur *moet alles* medewerken tot bevestiging en uitbreiding van den algemeenen welstand." — Tot bevestiging en uitbreiding van den algemeenen welstand behooren gunstige uitkomsten van landbouw, van visscherijen. De geregelde gang van het binnenlandsch bestuur moet dus de akkers vruchtbaar maken, de oogst behoeden voor felle regens, voor koude, voor hagel; moet de wateren, — 's konings wateren, zou het verslag der gedeputeerde staten van Gelderland zeggen — vullen met visch, en met dien visch de netten der visschers. Tot de bevestiging en uitbreiding van den algemeenen welstand behoort de bloei onzer koloniën en ons ongestremd verkeer met dezelve; de regelmatige gang van het binnenlandsch bestuur moet zulks waarborgen.

Tot bevestiging en uitbreiding van den algemeenen welstand behoort eene afdoening met België; de geregelde gang van het binnenlandsch bestuur moet daarvoor zorgen. Tot bevestiging en uitbreiding van den algemeenen welstand behoort eene niet onbetaalbaar wordende schuld; de geregelde gang van het binnenlandsch bestuur moet veroorzaken, dat er weldra een gouden regen valle, om onze jaar aan jaar ontzettend toenemende schuld (zouden de groot-edel-achtbare heeren van Gelderland, die *'s konings leger* zeggen, ook willen zeggen *'s konings* schuld?) te betalen. Tot nog toe heeft *de geregelde gang* van het binnenlandsch bestuur niet verhinderd, dat de schuld sinds 8 jaren met ongeveer 300 millioen is vermeerderd. Gelukkig dat de edelmogende heeren aan het binnenlandsch bestuur andere uitwerksels hebben gecommandeerd!

Opmerkelijk is het ook, dat terwijl de troonrede zeide: »De staatsuitgaven worden *steeds* door de inkomsten gedekt," de edelmogende heeren daarop antwoorden: »Met genoegen ontvingen wij van Uwe Majesteit verzekering dat, bij de regelmatige inning der belastingen, de staatsuitgaven door de inkomsten gedekt worden." Het woordje *steeds* is weggelaten. Misschien is die boosaardige *Arnhemsche Courant* wel schuld daaraan; eenige dagen geleden deed zij, gelijk men weet, opmerken, dat een aantal edelmogende heeren ten vorigen jare beweerden, dat de uitgaven *niet* door de inkomsten werden gedekt, en dat op de voorgestelde begrooting lang niet alle uitgaven voorkwamen.

Op de zinsnede der troonrede: »De voortzetting der groote communicatiën wordt niet uit het oog verloren;" geven de edelmogende heeren volstrekt geen antwoord. Zij zullen toch niet euvel genomen hebben, dat er een spoorwegen-plan buiten hun toedoen gevormd is? Al wat zich Nederlandsch noemt, keurt immers goed al wat de regering beraamt?

Beraamt zij dus groote communicatiën, en krijgen de edelmogende heeren, eerst na de pogingen tot invoering dier communicatiën, waarvan slechts in 't voorbijgaan eene kleine communicatie, zoo zien wij volstrekt geen reden, waarom het hart van al wat zich Nederlandsch noemt, deswege niet van vreugde en dankbaarheid kloppen zou.

DUITSCHLAND.

Men schrijft uit Weimar, dat de graanprijzen aldaar voortdurend rijzen. De schepel rogge, die anders een rijksdaalder en 16 à 20 grossen stond, kost nu reeds meer dan het dubbele, namelijk 3 rijksdaalders 20 grossen.

— Uit Frankfort meldt men, dat naar alle waarschijnlijkheid de bondsvergadering in de aanstaande maand hare vacantie zal beginnen; het zou niet te wachten zijn, dat de Hannoversche zaak intusschen beslecht zou worden. Evenwel, meent men, zou er ten minste zoo veel worden gedaan, dat de Hannoversche regering min of meer toegaf.

Stuttgard, 14 *October*. Bij een koninklijk besluit is gisteren de standen-vergadering ontbonden.

PRUISSEN.

In eenen brief uit Berlijn leest men: Het handelsverdrag tusschen Oostenrijk en Engeland wordt hier als zeer belangrijk beschouwd. Men ziet daarin het doel, om den Donau- en den Levantschen handel geheel te onttrekken aan de bemoeijingen eener noordsche mogendheid, die, helaas, op andere punten, den Duitschen handel eenen zoo gevoeligen slag toegebragt heeft.

Posen, 17 *October*. Meer en meer vestigt zich de overtuiging, dat in onzen kerkelijken twist, bij den tegenwoordigen stant van zaken, geen beslissende stap volgen zal; en zelfs degenen, die zoodanigen stap het vurigst wenschten, moeten bekennen dat ook, in geval van krachtige tusschenkomst, een volkomen herstel thans bezwaarlijk te wachten is.

Berlijn, 24 *October*. Volgens berigten uit Konstantinopel zou de sultan werkelijk het voornemen hebben, militaire koloniën, naar het voorbeeld van Rusland, aan te leggen.

Keulen, 27 *October*. Onze anders zoo rustige en vreedzame stad was gisteren avond het tooneel van een hoogst bedroevend voorval. In de *St. Ursula*-kerk wordt sedert zondag de jaarlijksche octaaf van het *Ursula*-feest gevierd. Bij de godsdienstoefening was gisteren namiddag, even als de vorige dagen van het feest, eene groote menigte in de kerk verzameld. Plotseling verbreidde zich daar, en spoedig ook in de stad, het volstrekt ongegronde gerucht, dat de pastoor van *St. Ursula*, de heer *Beckers*, wegens eene gehoudene preek, in hechtenis genomen was. Terstond snelde eene groote menigte derwaarts, waaronder straatjongens het nieuwe even valsche gerucht uitstrooiden, dat de stadsdeken en domkapittelheer *Filz* die gewaande gevangeneming had doen plaats hebben.

Nadat de heer pastoor *Beckers*, na voleindigde godsdienst, door eene talrijke volksmenigte begeleid, rustig te huis gekomen was, stroomde onder luid en wild geschreeuw een woeste hoop, grootendeels uit straatjongens en arbeiders bestaande, naar de woning van den *Filz*, in de Frankstraat. Ongelukkig werd de straat aldaar juist hersteld en lagen er groote steenhoopen. De vensters aan den gevel van het huis werden meerendeels verbrijzeld en aan de beneden verdieping ook de ramen en blinden. Door deze drongen, nadat men te vergeefs gepoogd had de deuren open te loopen, eenige lieden in de kamers, waarin men toen aanving meubelen en huisraad te vernielen.

De toegesnelde militaire magt overviel verscheidene der aanvoerders in huis en greep dezelve; zoodat de rust spoedig volkomen hersteld was.

De regterlijke overheid is reeds met het onderzoek begonnen.

(*Köln. Zeit.*)

ITALIE.

Turin, 14 *October*. Het schijnt thans zeker, dat Sicilië binnen kort ophouden zal eenen afzonderlijk geregeerden staat te vormen. Waarschijnlijk zal nog in den loop van dezen winter de vereeniging van het eiland met Napels door den koning worden afgekondigd.

FRANKRIJK.

PARTICULIERE CORRESPONDENTIE. *Parijs*, 26 *October*. Aan den eenen kant de kwestie van het kiesregt, aan den anderen de oppositie, welke sommige algemeene departementale raden (veelal uit leden der kamer van gedeputeerden te zamen gesteld) aan den dag leggen, maken het ministerie zeer ongerust; en zulks naarmate de bijeenkomst der kamers nadert.

— De politie maakt zich steeds over den *Moniteur républicain* ongerust. Vele drukkers-gezellen worden dagelijks aan de prefektuur van politie ontboden, ten einde de in beslag genomen letters te bezigtigen en zoo mogelijk te herkennen. Een eenvoudige water-drager is met zijnen makker gevangen genomen. Bij hem heeft men eenige oude geweeren, sabels, en eene zekere hoeveelheid kruid en kogels gevonden. Andere huiszoekingen hebben in het kwartier St. Germain, doch zonder vrucht, plaats gehad.

— Sedert de komst van *Leopold* hebben onderscheidene bijeenkomsten der ministers plaats gehad over de Hollandsch-Belgische zaak. De hertog *van Orleans* moet de belangen van zijnen zwager zeer krachtig hebben bijgestaan, maar zulks is zonder vrucht geweest.

— Eergisteren is de generaal *Tacon*, markies van Cuba, tot ridder van het gulden vlies, bij procuratie van de koningin van Spanje door don *Francisco de Paula*, geslagen; al de in Parijs tegenwoordig zijnde ridders dezer [illegible] orde waren tot het bijwonen dezer plegtigheid uitgenoodigd, met [illegible]ring van *Lodewijk Philips*, *Leopold* en den hertog *van Orleans*.

— Alle berigten komen daaromtrent overeen, dat het gouvernement zeer wel wist, dat de prinses *van Beira*, en de prins der Asturiën, oudste zoon van don *Carlos*, zich naar haren schoonbroeder, met welken zij in het huwelijk zal treden, begaf, en dat het gemak, waarmede deze reizigers over de grenzen getrokken zijn, hoofdzakelijk toe te schrijven is aan de laatste voordeelen, door de troepen van don *Carlos* behaald; zoodat men zich, te tijd en wijle, tot eene verdienste zal maken de toegevendheid, waarmede men ten aanzien der aanstaande gade van don *Carlos*, de aanstaande koningin van Spanje, gehandeld heeft. De prinses moet aan haren aanstaanden echtgenoot zeer aanmerkelijke sommen gelds hebben medegebragt, en tevens aan denzelven de verzekering gegeven, dat Oostenrijk en Rusland zijne zaak niet zouden verzaken, maar hem blijven ondersteunen.

— De laatste brieven uit Toulon zijn van den 20sten. De admiraal *Lalande*, die zich te Tunis bevindt, had last bekomen, om naar die haven terug te keeren. Hij zal, zegt men, het bevel over het smaldeel in den Levant overnemen, daar de admiraal *Gallois*, om welke reden weet men niet, in ongenade gevallen is.

— In het departement der Drôme heeft men dezer dagen eene zeer belangrijke ontdekking gedaan; aldaar heeft men eene aanzienlijke laag zoogenaamde *Cornich Clay*, eene soort van aarde, gevonden, geschikt voor de fabricatie van het bekend Engelsch porselein, welke aarde, zoo men dacht, alleenlijk in het graafschap Cornwallis, in Groot-Brittanje, te vinden was. Dit porselein, hetwelk zeer schoon is en welks fabrikaadje even eenvoudig en onkostbaar is, als die van aardewerk, en veel overeenkomst heeft met het Japaansch porselein, wordt sedert eenige jaren uit Engeland in Frankrijk ingevoerd, en er gaan jaarlijks vele millioenen daarmede henen, ten behoeve onzer overzeesche naburen, hoezeer dit produkt met regten, aan prohibitie gelijk staande, wordt geslagen.

— Onze brieven van Madrid loopen tot op den 19den dezer. De heer *Valdivesco*, Mexicaansch ambassadeur te Madrid, heeft van onderscheidene huizen van negotie te Cadix en Gibraltar verzoeken ontvangen, om *lettres de marque* tegen de Fransche koopvaarders te mogen bekomen. Met verwondering heeft men onder deze verzoeken gevonden de namen van vertegenwoordigers van Fransche handelhuizen!

— *Maroto* schijnt zich gereed te maken tot eene expeditie tegen Malaga. Ook is er kwestie van eene krachtdadige expeditie tegen Madrid; maar op verzoek van *Garcia* zal dezelve nog worden uitgesteld tot dat eene duchtige kavallerie zal kunnen mede trekken. Dienvolgens worden veel paarden aangekocht, en een groot aantal manschappen voor de dienst der kavallerie voorbereid.

— Het schijnt, dat *Alaix* de portefeuille van oorlog niet kan of niet wil aannemen. *Narvaez* is steeds met zijne 12,000 man te Madrid, alwaar hij als een redder beschouwd, en op de hoffelijkste wijze ontvangen wordt. Zijn plan schijnt te wezen, om het reserve-leger tot op 40,000 man te vermeerderen, om met hetzelve te Madrid te dekken, alsmede om den vijand in de beide Castilliën en Arragon in toom te houden.

NEDERLANDEN.

Amsterdam, 28 *October*. Het *Handelsblad* heeft dezer dagen gemeld, dat er provisioneel geene ontwerpen van wet bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal zouden worden voorgedragen. Wij vernemen daarentegen van goederhand, dat eerstdaags, welligt reeds aanstaanden Maandag, drie ontwerpen van wet aan de Tweede Kamer zullen worden voorgedragen, als: 1°. de voortduring der wet tot beteugeling van woelingen, ook over het jaar 1839; 2°. een ontwerp van wet tot ligting der nationale militie over 1839, en dat wel 1 man op de 300 zielen, en 3°. een ontwerp ter voorziening in de buitengewone behoeften voor marine en oorlog over 1839, bijaldien de staatkundige toestand van het vaderland zulks mogt blijven vorderen.

(*Avondbode.*)

's Gravenhage, 26 *October*. Heden zijn de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal vergaderd geweest tot voortzetting van derzelver overwegingen, over de begrootingswetten voor het volgende jaar, welke, naar men verneemt, in verschillende afdeelingen reeds afgeloopen zijn, alsmede tot het onderzoek van het gisteren aan de kamer aangeboden ontwerp van wet, betrekkelijk de vaststelling der tarieven van justitie-kosten en salarissen, enz.

Arnhem, 29 *October*. Men verneemt van goeder hand, dat Z. M. de koning 200 exemplaren aangekocht heeft van het werkje van Dr. *Hilbring*: *De jenever erger dan de cholera*, om aan de afdeelingen van de maatschappij *tot nut van 't algemeen* uit te deelen. Mogt nu ook deze belangrijke maatschappij zich deze zaak aantrekken, mogt zij alles doen, wat zulk eene edele uitnoodiging haar als pligt voorstelt. Wij vertrouwen dat elken menschenvriend deze tijding, die ten bewijze kan strekken, dat Z. M. de zaak der matigheid toegedaan is, aangenaam zal wezen.

— Heden over 8 dagen, den 5den November, zullen, ten huize van den kastelein *Martens*, te Borculo, verkocht worden, 6 *Hengsten*, 16 *Merriën* en 7 *Ruinen*, waarvan de meesten van 3 en minder jaren, benevens eenig *Tuig* en *Stalgereedschap*; — alles afkomstig van 's rijks stoeterij aldaar.

Mengelwerk.

Bankroet of Oorlog?

(*Ingezonden*).

Ingezetenen van Nederland, gij die eenige waarde hecht aan 's rijks aloude eer, aan de instandhouding van Nederlands tot heden ongeschonden goede faam; gij buitenlanders ook, die vertrouwen hadt op den Nederlandschen staat, omdat de Nederlandsche natie ten allen tijde als braaf en voorzigtig bekend stond, gij allen, leest het *Handelsblad van 23 October!* Daar staat het in zes groote kolommen duidelijk, overtuigend, klaar bewezen, zoo klaar, dat het de oogen verblindt, wat zoo lang, zoo herhaaldelijk in de *Arnhemsche* kolommen als de noodwendige uitkomst van het geliefkoosde stelsel van volharding verkondigd werd: *bankroet* of *oorlog!* O Nederland, Nederland, welke vooruitzigten hebben jonkheerlijke bestuurders aan uwe toekomst verschaft? Maar zoo moest het komen! Eerst de maat der schande volgemeten; zeven maanden, zonder antwoord! Een koopman breekt met zijnen correspondent, zoo deze hem twee postdagen op berigt laat wachten, en een koning blijft in de vriendschappelijkste betrekkingen, al ziet hij zich ook meer dan honderd postdagen in zijne verwachtingen teleurgesteld! — Gij moogt praten van nu tot de volgende aanspraak van den troon, waarin men waarschijnlijk even goed als in hare voorgangsters »eenige hoop zal blijven voeden;" gij neemt toch nimmer de noodlottige woorden weg, die de gebeenten van Nederlands groote mannen in hunne graftomben deden rillen: »*Op de van mijnentwege in de lente ingeleverde verklaring... zie ik nog het antwoord te gemoet.*" Of is de mond, die deze woorden ten aangezigte van eene plegtige vergadering, ten aanhoore niet slechts der natie, maar van geheel Europa heeft uitgesproken, niet waarheidlievend? Durft gij dit beweren? »In de lente!" Sedert heeft de natuur de boomen doen bloeijen, en vruchten dragen; — en de boomen verwelken: — maar het aan den onvruchtbaren bodem der Londensche conferentie vertrouwde zaad »de ingeleverde verklaring" heeft geen de minste vruchten gedragen. — Echter de voldoening, die deze woorden bij onze vriendschappelijke naburen ontmoeten! Hoe streelend voor de dagbladen der hoofdstad! Hoe ijverig sporen zij elken regel op, waaruit die voldoening *buiten 's lands* blijkt!

Dus in de eerste plaats minachting; vervolgens — Bankroet of Oorlog! Hebt gij ook aan den zwaarwigtigen inhoud dier woorden gedacht? Het jonger geslacht kent den oorlog slechts uit de boeken der geschiedenis. Weet gij wat Oorlog is? De verwoestende schreden van dit monster vertrappen de vruchten van den landbouw, stremmen den handel, doen de nijverheid te niet. U, vrouwen, berooft het van uwe mannen en verzorgers; u, moeders, van uwe zonen; onbarmhartig maait zijn verschrikkelijk zwaard over de jeugd, den bloei van het land. En zijn de kansen van zoodanigen oorlog zeker? Verre van ons, de Nederlandsche dapperheid te verkleinen; maar telt dan het numeriek getal bij de oorlogen, zoo als zij hedendaags gevoerd worden, voor niets? En hebben wij meer dan derdehalf millioen zielen tegen over te stellen aan vijfdehalf millioenen, zonder in aanmerking te nemen den geheimen of openlijken bijstand der Franschen en vlugtelingen en ontevredenen uit andere landen, terwijl de weltevredenen bezwaarlijk zich aan onze zijde zullen scharen, daar de rustige burger ten zijnent blijft? En wat zal met dien oorlog bereikt worden? Toch vermoedelijk, wat de mogendheden in het jaar 1831 na den tiendaagschen veldtogt, in het jaar 1832 voor den togt der Franschen naar Antwerpen en voor het instellen van het embargo, wat zij vervolgens in 1833 bij de onderhandelingen, welke tot de conventie van 21 Mei hebben geleid, herhaaldelijk en dringend — doch te vergeefs! hebben aangeboden. Maar zoude men zich niet voor Europa moeten schamen, thans in het veld te rukken, ten einde voorwaarden van scheiding te verkrijgen, die men gedurende zoo vele jaren standvastig had geweigerd? Of verlangt men *betere* voorwaarden, slechts eene administratieve scheiding van België ook in den laatsten tijd zoo dikwerf in de officiële taal de *zuidelijke provinciën* van het rijk genoemd? Of geene eindbeslissing, voortduur van het *status quo* — en dan staats-bankroet! Weet gij ook wat staats-bankroet is? Na verdrukking door vreemde overmagt en verlies van nationaliteit is staats-bankroet voor een volk de grootste aller rampen, een verwoestende hagel, die niet op eene enkele plek, maar op geheel het land nederstort; eensklaps een hoogst aanzienlijk gedeelte van het nationale vermogen vernietigt; hen, die tot dusverre in rijkdom en overvloed leefden en door hun verbruik honderden ondersteunden, tot gedwongen bezuiniging; hen, die van hunne renten een matig bestaan hadden, tot kommerlijk leven; hen, die niet meer tot arbeid in staat zijn, tot den bedelstaf leidt. Leest de geschiedenis der landen, die ongelukkig tot dien uitstersten stap moesten overgaan, en besluit daaruit de gevolgen voor Nederland, waar de staatsschuld veel grooter en veel algemeener verspreid is dan zij in een dier landen was. En al de gestichten van weldadigheid, en al de weduwen en weezen, die gedwongen door de bestaande wetten, hun vermogen in nationale effekten belegd hebben. Onze pen huivert, de ellende te schilderen, die een staats-bankroet na zich sleepen zou!

Maar zijn het geene droombeelden, die ons verontrusten? Helaas neen! Daar zien wij voor ons het schrikbare cijfer van *f* 300,000,000.00, met welke de, tijdens de afscheuring van België reeds zoo hoogst aanzienlijke en drukkende Nederlandsche staatsschuld sedert 1830 nog vermeerderd is. De schrijver in het *Handelsblad* heeft, zoo het schijnt, de gewone naauwkeurigheid op zijde gesteld, welligt om den indruk te bezadigen; want, daar zijn nog ettelijke millioenen boven de drie honderd! Wij zullen daarom, omdat wij niet in het geheim der financiën zijn, niet argwanen, dat de sluijer, die in onzen constitutionelen staat hare behandeling grootendeels overdekt, tot dekmantel van uitgaven dient, die uit de gewone en gewone buitengewone, en buitengewone buitengewone budgets niet gevonden kunnen worden. — Ons alleen aan datgene houdende, wat aan de natie te openbaren goed bevonden wordt, ontmoeten wij:

in de eerste plaats, aan inschrijvingen in het tweede grootboek der werkelijke rentgevende schuld volgens de wetten van 6 Januarij 1832, 22 November 1832, 30 December 1833, 28 April 1834, 15 December 1834 en 18 April 1835.	*f* 197,257,900.
Vervolgens schatkist-biljetten, uitgegeven volgens de wet van 28 April 1834	- 9,800,000.
Voorts schuldbekentenissen, ten laste der overzeesche bezittingen, door het rijk onvoorwaardelijk gewaarborgd, tegen 4 pCt. interest; volgens de wetten van 24 April 1836, *f* 21,000,000 en *f* 9,000,000.	- 30,000,000.
Schuldbekentenissen, ten laste der overzeesche bezittingen, door het rijk onvoorwaardelijk gewaarborgd, tegen 5 pCt. interest, volgens de wet van 11 Maart 1837	- 8,400,000.
idem, idem volgens de wet van 23 Maart 1838	- 8,500,000.
Eindelijk voorschotten, gedaan door het amortisatie-syndikaat, sedert 1 November 1830, elk semester *f* 4,200,000, bedragende met interest tegen 5 pCt. per jaar. . . p. m.	*f* 80,000,000.
waarbij nog komen: domein-losrenten, welke op 1 November 1830 hadden moeten afgelost worden, waarvan de som niet publiek bekend is, echter gegist mag worden op . .	- 8,000,000.
somma p. m.	*f* 341,957,900.

Dus nog bijkans twee en veertig millioenen gulden meer, dan in het vermelde artikel opgegeven is. Het komt wel, in vergelijking met de hoofdsom, op die kleinigheid van twee en veertig millioen gulden niet aan; evenwel hebben wij gemeend, dit niet geheel met stilzwijgen te mogen voorbij gaan, vermits er staten van veel meer uitgestrektheid, en veel grooter bevolking zijn dan Nederland, wier schuld bij lang na zoo veel niet bedraagt.

De onderstelling, die men in het vermelde artikel vindt, dat de tegenwoordige staat van zaken ook nog eene tweede reeks van acht jaren zoude kunnen duren, moet gehouden worden maar al te waarschijnlijk in vervulling te zullen komen, zoo men uit het verledene tot het toekomstige mag besluiten; immers meer dan zeven maanden zijn verloopen, zonder dat nog maar eenig antwoord op de ingeleverde verklaring is gekomen. De gesteldheid van zaken in Europa, gedurende de laatste zeven maanden, was voorzeker zoo gunstig voor eene minnelijke afdoening van onze geschillen, als ooit gedacht worden kan; en zoo desniettemin de zaak ook niet eene schrede vorderde, wat mag men verwachten van tijden, waar welligt andere gewigtige diplomatieke vraagstukken het onze naar den achtergrond rukken of de groote mogendheden in minder goede verstandhouding onderling verkeeren? — De bovenstaande, meer naauwkeurige berekening tot grondslag nemende, komt men tot het resultaat, dat, na nog acht jaren, dat is in het jaar 1846, *de nieuwe staatsschuld* niet slechts 600 millioen, zoo als in het *Handelsblad* in ronde cijfers is opgegeven, maar 700 millioen kapitaal, of 35 millioen jaarlijksche rente zoude bedragen, dus de helft meer dan Oostenrijk, en veel meer dan Rusland betaalt. Ons bestuur zal dan ten minste, in één opzigt, ons verreweg den eersten rang onder de vastelands-mogendheden verschaft hebben. Ja, op dit oogenblik reeds vereischt Nederlands oude en nieuwe staatsschuld eene som, ten minste even groot als die van Pruissen, Oostenrijk of Rusland.

Op de aan de Staten-Generaal voorgedragene begrootingswet van uitgaven voor het jaar 1839 komt, wel is waar, het hoofdstuk van het departement van financiën, eerste gedeelte, nationale schuld, slechts voor met de som van .	*f* 15,214,895.
Om te weten, wat de staatsschuld *werkelijke* vereischt, moet echter nog bijgevoegd worden:	
Het gedeelte, waarvan (volgens de stereotype ministeriële uitdrukking) het rijk eventuëel zal kunnen worden ontlast, wordende door het amortisatie-syndikaat voorgeschoten, om nader te worden gerestituëerd	- 8,400,000.
De interest tegen 5 pCt., welke de sedert acht jaren door het amortisatie-syndikaat gedane voorschotten vereischen .	- 4,000,000.
Bijdrage der overzeesche bezittingen, volgens de wetten van 24 April 1836, 11 Maart 1837 en 23 Maart 1838, te zamen	- 7,645,000.
somma der door het rijk werkelijk te betalen jaarlijksche interest	*f* 35,259,895.

Waarbij, zoo men de geldleeningen van het amortisatie-syndikaat als staatsschulden beschouwt, nog mog moeten gevoegd worden:

Voor interest van 100 millioen $4\frac{1}{2}$ pCt. schuldbekentenissen	*f* 4,500,000.
» » » 30 » $3\frac{1}{2}$ pCt. »	- 1,050,000.
» » » 8 » domein-losrenten tegen 5 pCt.	- 400,000.
alsmede voor amortisatie der oude schuld	- 2,500,000.
» » » nieuwe schuld.	- 1,000,000.
	f 9,450,000.

Zijnde deze laatste *het syndicaat betreffende* sommen zoo niet naauwkeurig, dan toch met de waarheid nabij overeenkomend.

Daar van deze 35 en 9, te zamen in ronde cijfers 44 millioen, slechts 15 millioen op het budget voorkomende, door de ontvangsten gedekt zijn, zoo moeten 20 à 30 millioen door nieuwe, verderfelijke financiële operatiën gedekt worden.

En daar zoude nu in de volgende acht jaren nog drie honderd milloen kapitaal bijgevoegd worden! Wat het *Algemeen Handelsblad* — mogelijk ten gevalle der beurs-speculanten — aan de redenering van den lezer heeft overgelaten dat spreken wij rondborstig uit. Zoodanige schuldenlast is voor eene bevolking van derdehalf millioen zielen, die buitendien, gedeeltelijk ten gevolge der geographische ligging van het land, zich gestadig hernieuwde, drukkende uitgaven moeten getroosten, op den duur ondragelijk, *moet onmisbaar tot een bankroet leiden.*

Het krediet-stelsel, zoo als het in ons land in aanwending wordt gebragt, is gevaarlijk, gelijk het gebouw, op eene vulkaan opgerigt. Een jaar, eene enkele keer, dat door politieke of financiële gebeurtenissen nieuwe geldschieters ontbreken, en wat in het najaar van 1830 met betrekking tot de aflossing van een effekt, (de opgevraagde domein-losrenten) is geschied, zal dan met betrekking tot de betaling van interest over de geheele staatsschuld moeten geschieden. Dit eenmaal gebeurd zijnde,

valt ook niet meer aan het sluiten van nieuwe leeningen te denken; de staten van Zuid-Amerika en van het Iberische schiereiland strekken ten volledigen bewijze. Griekenland heeft, wel is waar, ook na de schorsing van rente-betaling nog geldschieters gevonden, edoch niet anders dan onder den waarborg van drie der groote mogendheden. Of Nederland, des benoodigd, zoodanige vriendschappelijke ondersteuning, zoodanige borgtogt zal vinden, blijve aan de beoordeeling van hen overgelaten, die onze betrekkingen met die mogendheden *vriendschappelijk* noemen. Wie de mogendheden en kabinetten niet naar woorden, maar naar daadzaken beoordeelt, en het goed met Nederland meent, zal met ons vurig wenschen, dat de Hemel Nederland er voor behoeden moge, om ook met betrekking tot het financiële de ondersteuning of medewerking dier vrienden ooit te moeten inroepen. Nogtans zoude het stelsel van volharding en verachting van den raad der ware vaderlanders Nederland zoo verre kunnen brengen.

Één punt heeft het *Handelsblad* in zijne zes kolommen vergeten. Er bestaat buiten het gestelde dilemma: *Bankroet of Oorlog*, vooruitzigt, helaas! ook vooruitzigt, op nog eene andere uitkomst van het geliefkoosde volhardingstelsel. Die uitkomst is:

OORLOG EN BANKROET!

Waterhoogte te Arnhem.

Den 28 Oct. 1 El 5 Palm 2 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 10 D.
Den 29 Oct. 1 El 4 Palm 5 Duim; gewassen 0 Duim; gevallen 7 D.

Waterhoogte voor Keulen.

27 October, 6 voet, 8 duim.

Advertentiën.

Openbare AANBESTEDING.

KERKVOOGDEN DER HERVORMDE GEMEENTE TE *VELP* zijn voornemens, om, op Dingsdag den 13den November 1838, des voordemiddags ten 11 ure, in het Logement de *Groote Zwaan*, aan te besteden:

Den OPBOUW *van eene geheel nieuwe* KERK, *met de* LEVERANTIE *der daartoe benoodigde* MATERIALEN.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Bestekken en voorwaarden zullen, met het plan, ter inzage liggen in het genoemd Logement, en zullen afdruksels dezes overigens te *Arnhem*, *Nijmegen*, *Lent*, *Zutphen*, *Doesborgh*, *Wageningen* en *Utrecht*, op de gewone plaatsen, ter lezing liggen.

Nadere informatiën te bekomen bij den Architect *E. JENNE*, aldaar.

Verkooping van Huizen.

Te *Zutphen*, *in de Keizerskroon*, zullen, op Zaturdag den 27sten October 1838, des namiddags om 3 uren, ten overstaan des aldaar residerenden Notaris *H. F. LULOFS*, in het openbaar ingezet, en 14 dagen daarna, zijnde Zaturdag den 10den November, terzelfder plaatse en ure (naar genoegen geldende) finaal verkocht worden:

1°. Een kapitaal hecht en goed doortimmerd HEERENHUIS en ERF, zeer gunstig staande ter gezegde stede in de Lange Hofstraat, gemerkt V. 873, voorzien van *zes* wel geconditionneerde BENEDEN-, en *elf* dito BOVENKAMERS, behalven DOMESTIEKEN-, MANGEL- en PROVISIE-VERTREKKEN, ruime KEUKEN, KELDERS en verdere Gemakken; voorts *twee* STALLEN aan het Huis, uitkomende in de Bakkerstraat, benevens nog een met het Huis, door den tusschen liggende schoonen en grooten TUIN verbonden KOETSHUIS en STALLING voor 4 paarden, in de Kuiperstraat uitkomende; een en ander Kadastraal Sectie F. N°. 2659, 2661 en 2665.

Hetzelve Huis zal, zoo wel *afzonderlijk* als *met* het Koetshuis in de Kuiperstraat, *in massa* geveild worden.

2°. Een HUIS en ERF, naast het voorgaande, mede in de lange Hofstraat, gemerkt V 872; Kadastraal Sectie F. N°. 2666.

3°. Een DITO in de Bakkerstraat aldaar, gemerkt V. 941; Kadastraal Sectie F. N°. 2667.

4°. Een DITO, naast het laatstgenoemde, gemerkt V. 942; Kadastraal Sectie F. N°. 2658.

De bezigtdagen worden gesteld des Maandags, Woensdags en Zaturdags, voormiddags van 10 tot 1 en 's namiddags van 3 tot 5 uur, mits vooraf doende *belet* vragen.

Nadere informatie, ook ten aanzien der veilconditiën, zijn te bekomen bij den Notaris *LULOFS* voornoemd.

---

† § † § † De Notaris Mr. *G. VAN ECK*, te *Arnhem*, zal, op Dingsdag den 6den November 1838, des voormiddags ten 9 ure, ten huize van den Heer *G. KETS*, te *Rosendaal*, publiek verkoopen:

Twee bruine STAALPAARDEN, een zwart PAARD, en een bruin RIJPAARD, een elegant WAGENTJE met KAP, een Fransche WAGEN, eene CHAISE, een JAGTWAGEN, eene KAR en eenige TUIGEN en STALGEREEDSCHAPPEN, voorts eenige BEDDEN MET TOEBEHOOREN, LEDIKANTEN, KABINETTEN, SECRETAIRES, CHIFFONNIERES, LADETAFELS, PORSELEIN, KOPER, TIN en verder HUISRAAD; alles daags vóór de verkooping te bezigtigen.

IN NAAM DES KONINGS.

Verkooping

Bij de Arrondissements Regtbank te *Tiel*, van de navolgende ONROERENDE GOEDEREN, gelegen in de Gemeenten van *Driel* en *Varik*, Kantons *Zalt-Bommel* en *Geldermalsen*, Arrondissement *Tiel*, Provincie *Gelderland*, als:

In de Gemeente Driel:

1°. Een HUIS en HOF, groot ongeveer *veertien* Roeden, staande en gelegen aan den Dijkant, bij den Kadastralen Legger bekend onder Sectie K. N°. 428 en 429, en thans groot [illegible] Roeden en *negentig* Ellen, Oost *GRADUS PAULUSSEN*, West *ANTHONIE MULDERS*, Zuid het Dorps-Zandpad en Noord de gemeene Straat, gedeeltelijk in eigen gebruik, en gedeeltelijk in huur bij *THEODORUS MATTHIAS HERMANS*.

Onder de Gemeente Varik:

Polder Heesselt.

En 2°. *Zes en vijftig* Roeden KERSEN- en APPELENBOOMGAARD, *de Leeuw* genaamd, gelegen te *Heesselt*, bij den Kadastralen Legger bekend onder Sectie D. N°. 109, en thans groot *zeven en vijftig* Roeden en *tachtig* Ellen, Oost *ARNOLDUS VERKUIL*, West *JAN JANSEN*, Zuid den Dijk, en Noord de Straat, in eigen gebruik.

Alle die perceelen Onroerende Goederen, worden uit kracht van arrest of beslag bij executie verkocht, ten laste van *CORNELIS DE COCQ VAN DELWIJNEN*, Winkelier, wonende te *Driel*, en uit door deszelfs overlijden blijvende geerfgenaamd, ten laste van *HENDRINA VAN NES*, zoo voor haar zelve, als Weduwe, en nog als Voogdesse over hare vijf minderjarige Kinderen, bij haren Man *CORNELIS DE COCQ VAN DELWIJNEN* in echte verwekt, zonder beroep, wonende te *Driel*.

Ter rekwisitie van den Heer *ANDREAS MATTHIAS GRAADT*, Particulier, wonende te *Zalt-Bommel*, waarvoor occupeert de Procureur *HERONIMUS VAN WESSEM*, als Procureur bij welgemelde Regtbank en woonachtig te *Tiel*.

Zullende voormelde verkoop plaats hebben bij de Arrondissements Regtbank te *Tiel*, op Vrijdag den zevenden December 1800 acht en dertig, des voordemiddags ten tien ureu, in den vorm bij het Wetboek van Burgerlijke Regtspleging bepaald.

Hetgeen certificeert,
H. VAN WESSEM,
Procureur.

NB. NB. Behalve ROER- KAGCHEL-KOLEN, NB. SMEE- en KAGCHEL-GRUIS en BRANDHOUT, is thans mede verkrijgbaar beste ENGELSCHE HAARDJES KOLEN en GRUIS, tot vastgestelde dezer lage prijzen bij

HAAS
Bakkerstraat, D. N°. 113

---

§ † † § § † De Ondergeteekenden adverteeren, dat de bewijzen ter bekoming van NIEUWE COUPONS BIJ CERTIFIKATEN, 5 pCt. NATIONALE WERKELIJKE SCHULD dagelijks ten hunnen Kantore kunnen worden ingediend, zullende op 1°. November de eerste afgifte daarvan geschieden.

Arnhem, den 29sten October 1838.

E. C. ENGELBERTS EN COMP.
Commissionairs in Effecten en Wissels.

Rijn- en IJssel-Stoomboot-Maatschappij.

Regeling der vaart voor de maand November 1838.

Dienst Amsterdam en Kampen en Vice Versa.

Van *Amsterdam* iederen Woensdag, Vrijdag en Zondag, des morgens 8 uur.

Van *Kampen* iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag, des morgens ten 8 uur.

Bij de aankomst van de stoomboot te *Kampen* vertrekt dadelijk eene diligence naar *Zwolle*, welke ook weder op een geschikt uur van *Zwolle* afrijdt, om de reizigers, voor het vertrek der stoomboot naar *Amsterdam*, te *Kampen* te brengen.

Dienst Amsterdam en Keulen.

Van *Kampen* naar *Arnhem* iederen Donderdag en Zaturdag, des morgens half 7 uur.

Van *Arnhem* naar *Kampen* iederen Woensdag en Vrijdag, des morgens ten 7 uur.

Van *Arnhem* naar *Keulen* iederen Zondag, des morgens ten 6 uur.

Van *Keulen* naar *Arnhem* iederen Dingsdag, des morgens ten 6 uur.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.